

Asia: VN/25055/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta sekä turvavarastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. 1 § Lain soveltamisala ja tavoitteet

-

2. 2 § Huoltovarmuudesta vastaavat viranomaiset

-

3. 3 § Huoltovarmuuskeskuksen asema ja toimiala

-

4. 4 § Huoltovarmuuskeskuksen tehtävät

Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV) pitää yleisesti myönteisenä, että kilpailu- ja valtiontukisääntely on huomioitu esityksessä ja Huoltovarmuuskeskuksen lakisääteiset tehtävät on pyritty määrittelemään kattavasti.

Kilpailuneutraliteetin kannalta keskeistä on se, harjoitetaanko julkisyhteisön toimintaa taloudellisena toimintana yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla. Kilpailulain 4 a luku ei koske tilanteita, joissa julkisyhteisö toimii julkisen vallan käyttäjänä tai viranomaisen ominaisuudessa harjoittaen viranomaistoimintaa, vaan ainoastaan tilanteita, joissa julkinen sektori tai sen määräysvallassa oleva yksikkö harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluja. Taloudellisen toiminnan käsite on yhdenmukainen EU-oikeuden kanssa. Ratkaisevaa taloudellisen ja ei-taloudellisen toiminnan erottamisessa on toiminnan harjoittaminen markkinaympäristössä.

Mikäli Huoltovarmuuskeskuksen toimintaan liittyy yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla harjoitettua taloudellista toimintaa, kilpailulain 4 a luku lähtökohtaisesti soveltuu tällaiseen toimintaan. Tällöin toiminnassa tulisi huomioida kilpailuneutraliteettisäännösten toiminnalle asettamat edellytykset, kuten kirjanpidon eriyttämisvelvoite (kilpailulain 30 d §) sekä markkinaperusteinen hinnoittelu (kilpailulain 30 a §). Siltä osin kuin kyse on julkisyhteisön tai sen määräysvallassa olevan yksikön lakisääteisten tehtävien hoitamisesta, toiminnan ei lähtökohtaisesti katsota tapahtuvan yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla.

Kuten esityksessä todetaan, julkisyhteisön on tehtävä aina itse arvio toimintansa luonteesta. KKV korostaa, että taloudellisen toiminnan käsite on EU-oikeudessa laaja ja toiminnan luonne tulee arvioida aina tapauskohtaisesti ja kilpailulain perusteella.

5. 5 § Pääjohtaja ja johtoryhmä

-

6. 6 § Työjärjestys

-

7. 7 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjaus

-

8. 8 § Huoltovarmuuskeskuksen ohjausryhmä

-

9. 9 § Huoltovarmuuden yhteistyöryhmä

-

10. 10 § Huoltovarmuusneuvosto

-

11. 11 § Sektorit, poolit ja toimikunnat

-

12. 12 § Valtion varmuusvarastointi

-

13. 13 § Valtion varmuusvarastoja koskeva päätöksenteko

-

14. 14 § Varmuusvarastoituja lääkkeitä, lääkinnällisiä laitteita, henkilösuojaimia ja muita terveydenhuollossa käytettäviä tavaroita koskeva päätöksenteko

-

15. 15 § Tuotantovarausten ja suorituskykyvarausten hankinta

-

16. 16 § Huoltovarmuusrahasto ja huoltovarmuusmaksu

-

17. 17 § Huoltovarmuusrahaston hallinto

-

18. 18 § Kirjanpito, tilintarkastus ja tilinpäätös

-

19. 19 § Lainanottovaltuus

-

20. 20 § Tuen myöntämisen yleiset edellytykset

KKV toteaa, että myönnettäessä tukea julkisyhteisön tai sen määräysvallassa olevan toimijan harjoittamaan taloudelliseen toimintaan, on EU:n valtiontukisääntelyn lisäksi huomioitava kansallinen kilpailuneutraliteettisääntely. Julkisen sektorin toimijan tai sen määräysvaltaan kuuluvan yksikön talouden tukeminen sellaisessa laajuudessa, johon tavanomainen sijoittaja ei olisi valmis ryhtymään, voi olla kilpailulain 30 a §:ssä tarkoitettua kilpailun vääristämistä. Yksityiselle elinkeinonharjoittajalle myönnetty tuki ei sen sijaan kuulu kilpailuneutraliteettisääntelyn soveltamisalaan, koska siinä ei ole kysymys julkisen sektorin elinkeinotoiminnasta tavaroiden tai palvelujen tarjonnan muodossa (HE 40/2013 vp).

21. 21 § Muissa laeissa säädettyt tuet ja korvaukset

-

22. 22 § Omaisuuden siirtyminen

-

23. 23 § Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus

-

24. 24 § Tietojenantovelvollisuus

-

25. 25 § Salassa pidettävän tiedon luovuttaminen

-

26. 26 § Virka-apu

-

27. 27 § Uhkasakko

-

28. 28 § Huoltovarmuusrikkomus

-

29. 10. luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

-

30. Muu asia, jonka haluatte tuoda työryhmän tietoon

Esityksen mukaan Huoltovarmuuskeskus omistaa Suomen Huoltovarmuusdata Oy:n koko osakekannan. Esityksessä todetaan, että yhtiö ei maksa tällä hetkellä osinkoa Huoltovarmuuskeskukselle, mutta pitkän aikavälin tavoitteena on saada yhtiöstä tuottoa. Esityksen perusteella on mahdollista, että yhtiön toimintaan voi liittyä kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toimintaa, johon kilpailulain 4 a luku voi soveltua. Näin ollen kilpailuneutraliteetti on otettava huomioon myös Suomen Huoltovarmuusdata Oy:n toiminnassa ja omistajaohjauksessa.

Karlsson Peter
Kilpailu- ja kuluttajavirasto